

Föreningens historia

Vår biodlarförening, Wermdö Skeppslags Biodlareförening fyllde 75 år den 25 november 2009.

Den bildades 1934 då ett trettiotal intresserade närvarade, och elva personer löste medlemskap när man bildade Wärmdö: Ingarö biodlarförening. Till ordförande valdes G Bohm, och den legendariske ”bikungen” Alexander Lundgren höll ett instruktionsföredrag. Man hade ytterligare tre instruktionsmöten under verksamhetsåret. Medlemsavgiften bestämdes till 4 kr inkl bitidningen.

1935 beslutades att ändra namnet till Wärmdö skeppslags biodlareförening. 15 medlemmar deltog på årsmötet.

Redan nästa år, 1936 blev det spännande. SBR hade nämligen synpunkter på att vår förening och Rindöortens biodlareförening inte hade en klar gränsdragning utan inkräktade på varandras geografiska områden. Frågan var tydligen svår att lösa och det låg konflikt i luften. Stockholms läns Biodlareförbund (länet) hade nämligen avslagit föregående års namnändring. De hänvisade till att arbetsområdet för föreningen då skulle innefatta även det område som Rindöorten hade. Länet beslutade att Rindö skulle byta namn till Wärmdö Norra, och Wärmdö:Ingarö skulle byta namn till Wärmdö Södra. Från Wärmdö Södra, dvs. vår förening, begärde man då att gränsen mellan föreningarna skulle dras enligt följande: ”För egen del våga vi föreslå att denna gräns drages söder om Tynningö, strax söder om Wärmdö kyrka – genom Skrävle fjärd – väster om Vindö – väster och söder om Runmarö. Området norr och öster om denna linje skulle tillhöra Wärmdö norra.”

Skrävle fjärd låg där vi nu har Trattströmmen och Saltarö fjärden. På årsmötet ansågs tydligen saken redan avgjord eftersom den inte omnämns, och man kallade sig ”Wärmdö skeppslags södra biodlareförening”. 6 medlemmar av 25 deltog på årsmötet.

Till ordförande för föreningen valdes P. A. Lundberg. Tidigare ordföranden G Bohm blev kassör istället.

Vinsten för föreningen uppgick till 25:87, och medlemsavgiften kvarstod på 4 kr, men man betalade också ett öre per rekvirerad honungsetikett.

På årsmötet 1937 togs frågan upp om en sammanslagning mellan norra och södra föreningen. Norra anslöt sig nu till södra, och man bytte namn till Wärmdö skeppslags biodlareförening igen, denna gång med

länets godkännande. Totalt var man nu 40 medlemmar varav 12 st. kom från norra. Det var en bra affär att slå ihop föreningarna. Den nya föreningen fick 95:44 kronor i kassatillskott från norra. Alexander Lundgren kom på besök igen och föreläste. Det märks att man var stolt över att han kom.

Det skulle vara ordning och reda också, man höll sina medlemmar i strama tyglar eller vad sägs om följande avslutande mening i kallelsen till årsmötet: ”Försummas att i rätt tid insända årsrapporter och erlægga årsavgifter åsamkas styrelsen mycket onödigt arbete, som bättre kunde användas till föreningens utveckling.” Jag kan inte säga det bättre, 72 år senare!

Under 1938 avled ordförande P. A. Lundberg och G. Bohm blev nygammal ordförande under året. På årsmötet deltog 12 medlemmar av totalt 45, samt länsförbundets ordförande A.R.G. Tydén (jo, det står så, jag lovar). Till ny ordförande valdes Kurt Pettersson. Man diskuterade ett gemensamt vaxsmälteri.

Verksamheten fortgår under lugnare former under 2.a världskriget, och medlemsantalet ökar. Detta beror nog till en stor del på att man fick extra sockerranson om man var biodlare. Hur som helst var medlemsantalet 101 st. år 1946. Men något måste man ju kivas om så efter att ha inventerat antalet biodlare i området skriver man till länet och klagar på att det finns biodlare som inte är med i föreningen, utan i andra föreningar. Länet tycks inte bry sig om detta. Lustigt nog blir G Bohm ordförande igen, hans tredje gång. Denna gång sitter han länge, ända till 1952.

Man utbildar om invintring och konstaterar att ett samhälle ska ha minst 8 ramar med bin, och få behålla minst 15 kg foder. Men för att undvika tidig värfodring kan man gärna lämna 30 kg. Ljungdraget kunde man bortse ifrån, och om bina drog ljung kunde de få behålla det som vinterfoder. Man lottade ut drottningar med syftet att ”åstadkomma en homogenisering av bistammen här på Wärmdö”. Man utsåg nio sockenombud. Man var mycket kritisk mot nya beslut inom SBR och ansåg att man: ”utsatts för en ovärdig behandling och som dessutom gjorde det omöjligt att fortsätta det arbete för vilket lokalföreningen bildats – biodlingens främjande i sin hemtrakt”. Man fick en donation som bestod av en föreningsbigård som man fick bruka i 5 år.

Genomsnittsskördarna var inget att skryta med, ett år anges de till 9,5 kg!

Man räknade också på lönsamheten av att ha olika många kupor. Formeln man använde var: dubbla vikt mängden vax + antal kg skördad honung – antal kg infordrat socker. Då får man fram lönsamheten i kg. Det visade sig att lönsammast var att ha 4 eller fler samhällen. Något att tänka på idag!

Det här med sockenombud verkar ha varit till skada för föreningen. Det blev en känsla av att man tillhörde olika socknar, och gemenskapen hotades. Ett årsmöte blev det strid. Ett förslag hade väckts om att styrelseposterna skulle cirkulera mellan sockenkretsarna. Herr Fraim, som tydligen var en man med stark vilja fick följande nedtecknat i protokollet ”herr Fraim deklarerade att han aldrig förr i sitt liv varit så arg. Han ansåg att styrelsen borde väljas bland personer som var lämpliga för uppgiften men inte efter var de tillfälligtvis hade sin bostad”. Förslaget fick heller inget gehör, utan man valde om sittande styrelse.

1948 hade man angenäma problem. På årsmötet diskuterades föreningens ekonomi. Den var mycket god, kanske för god. Man hade erhållit bidrag från kommuner gränsande till Värmdö, inte från Värmdö, och var nu rädd att man skulle mista bidrag eftersom man var rik. Man löste det genom att skriva ned föreningens försöksbigård och biblioteket till 1 kr. Tyvärr finns inte räkenskaperna bevarade så det går inte att se hur rik föreningen var, men kreativ bokföring kunde man redan då!

1950 orkade man inte ha kvar föreningsbigården. Man löste det på ett kreativt sätt, man lottade ut sakerna från föreningsbigården!

Tydligen hade ekonomin blivit sämre för samma år höjde man medlemsavgiften med 1/3 till 8 kr. Samtidigt ska man komma ihåg att inflationen var ganska hög efter kriget.

1952 sticker herr Fraim ut igen. Denna gång noterades det att han blivit utesluten ur SBR. Varför framgår tyvärr inte, men han verkar ha varit en personlighet.

Ekonomin fortsätter vara ansträngd, och 1953 höjer man medlemsavgiften med 25% till 10 kr.

Man har fortfarande samma medlemsantal som vid slutet av kriget, och först 1955 börjar minskningen.

Samma år uppdragas en stor skandal i föreningen. En tidigare kassör, herr Wredenberg hade tagit ut medel ur yngelrötefonden. Han menade att han gjort det med styrelsens medgivande för att täcka underskott, men eftersom han bränt alla verifikationer gick det inte att bringa

klarhet i det hela och han fick utstå kritik. Han menade att eftersom revisorerna varit nöjda behövde han inte spara verifikaten. Han begärde utträde ur föreningen, vilket nog var bäst!

1961 har medlemsantalet minskat till 45 medlemmar, och man hade problem med insektgift som dödade bina. Medelskördarna var lite högre och låg på mellan 8-25 kg under 1960-talet.

Av de medlemmar man hade var många stödmedlemmar utan egna bisamhällen. 1966 anges den andelen till 21%. Trots det invintrade 172 samhällen, dvs. ca 5/biägnande medlem. Det verkar inte ha funnits någon storbi odlare, den som hade flest hade 15 samhällen.

Årsmötena var inget som drog folk. Man brukade vara 8 st. närvarande, inkl en styrelse på 5 personer!

1967 får en konflikt konsekvenser för vår förening. En man hade uteslutits ur Sollentunas BF, enligt egen utsago pga. intriger. Han blev medlem hos oss istället.

1969 hade man samma väder som vi hade 2008. Drottningarna slutade med äggläggningen i mitt i sommaren, drönarslakten var rekordtidig, och det var svält i samhällena.

Vid ingången av 1970 var det stora vinterförluster efter en sträng vinter, men jag undrar om inte det dåliga året innan också påverkat vinterförlusterna.

På 1970-talet kom den s.k. ”Gröna vågen”, och det innebar ett ökat intresse för biodling. Medlemsantalet steg från ett 40-tal till som mest 148 st. 1985.

Medelskördarna började gå upp, de låg på 25-30 kg, men variationerna var stora. Ett år anges de till 6-57 kg. 1976 hade en medlem fått 120 kg honung i ett samhälle. Det låter otroligt, tycker jag.

Man började försöka använda Buckfastbin, och hade ett mycket ambitiöst avelsarbete. Detta rann så småningom ut i sanden eftersom bina inte blev så bra som man hade hoppats på.

Det material jag har sträcker sig fram till 1979, så mer om föreningens historia sett genom årsmötesprotokoll kan jag inte bidra med. Men sammanfattningsvis kan man säga att det inte var bättre förr.

Man kivades om samma saker då som nu: vilken biras är bäst, vilken kupa är bäst, vilket rammått är bäst osv. Bina var lika griniga då som nu om man hade otur, och biodlarna också ibland!

Frågeställningarna i övrigt var de samma: hur lockar vi fler att bli odlare, hur aktiverar vi medlemmarna, hur får vi medlemmarna att

lämna in årsrapporter osv. Man försökte med att lotta ut drottningar, att ha en föreningsbigård osv.

Så nu, när vi snart fyller 76 år, får vi väl kämpa vidare precis som de män och kvinnor som byggt denna förening gjort. En förening blir ju inte bättre än dess medlemmar!

Jag är djupt tacksam mot Svante Bellander som sparat allt detta så att det varit möjligt att få en liten inblick i föreningens historia.

Göran Frick